

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	— — — — —	8 Kor
Félévre	— — — — —	4
Negyedévre	— — — — —	2

— Hirdetések díjszabás szerint.

Szenzációs pörök. Az egyik a dánosi cigányok gyilkossági pöre, mely a tanuk furfangja és tagadása miatt csak lassan halad előre. A hosszadalmasság kimeríti tagadási erejüket, többen már szeretnék is vallani, ha nem félnének társaik állatiasan villogó tekintetétől. Hogy milyen erkölcsi világuk van ezeknek a gonosztevőknek, kitérünk az egyik vallomáshoz: „Ha igazán öltem volna embert, minek tagadnám, hiszen nem o l y a n n a g y b ű n a z !” Kis dolog tehát előttük a lopás, csalás és gyilkolás. Akkor lesz bűn előttük valami, ha megtudja a csendőr — ami titokban marad, az nem bűn. Ez különben a vallás nélküli becsületességnek is a morálja.

A másik pör a Polonyi—Lengyel-féle, az egész országot idegességben tartó pör, mely már hála Istennek véget ért. Kíváncsi volna már egyszer, hogy a társadalom megszabaduljon végre ama rákfenétől, hogy mindenki szabadon gázol az olyan férfiak magán- és családi becsületébe, kik a társadalomban magas állást töltenek be. Az ország úgy nagyjában az ítéletben megnyugodott, kivéve Lengyelt és védőjét, a hírhedt Vázsonyi Vilmost.

Mire képes a Népszövetség?

Mint minden mozgalom megindításánál, úgy a Népszövetség megalakítása alkalmából is megszólalnak a kétségeskedők, agályoskodók s el-

sorolják nehézségeiket, amelyek miatt nem alakíthatják meg a Népszövetség helyi csoportját.

Bár a legkülönbözőbb argumentumokat hozzák föl álláspontjuk védelmére, én épen ezeknek megfontolása után azt veszem észre, hogy ezen kilógások legnagyobb részét oda vezethetők vissza, hogy az illetők nem tanulmányozták behatóan a Népszövetség lényegét, jelentőségét s így nem tudják, mily üdvös és eredményes tevékenységet fejthet ki a Népszövetség.

Pedig, hogy a Népszövetségnek alkalmasabb és hasznosabb intézmény a katolikusok tömörítésére, egyöntetű kiképzésére eddig még nem létesült, azt fényesen igazolja a Németországban már 18 éve fennálló Népszövetség, amelyről a legutolsó német kath. nagygyűlés alkalmából (1907. aug. 28.) a legnagyobb liberális lapok egyike, — a „Kölnische Zeitung” — is kénytelen volt elismerni: „Dem Volksverein für d. kath. Deutschland hat keine kath. Bevölkerung eines anderen Staates etwas so fein Organisiertes, so tadello Arbeitendes, so erfolgreich Vordringendes im politischen und sozialen Leben an die Seite zu stellen.”

Hogy mire képes a Népszövetség, azt meg tudhatjuk, ha legalább főbb mozzanataiban megismerkedünk a német kath. Népszövetség fejlődésével és szervezetével.

A kath. Népszövetséget, — melynek mintájára lett a mi Népszövetségünk is szervezve,

— 1890-ben alakították meg Németország lelkes katolikusai nagynevű vezérék, Windhorstnak irányítása mellett.

A kezdet itt is igen szerény volt: a hivatalos helyiség egy gyár irodájában volt; itt intezte el a főtákar az esti órákban két írnok segítségével a napi munkáját.

Tapasztalati tény, hogy csakis azok képesek bármely téren a kívánt eredményt elérni, akik lankadást nem ismerő lelkesedéssel s az önzetlenség erényének fényénél dolgoznak azon cél érdekében, a melyet nem esnek, jönnek, szentnek ismertek meg.

A német katolikusok vezetőiben meg volt ez a kitartó lelkesedés és az a fényes eredmény, a melyre ma méltán büszkék lehetnek, első sorban ezen lankadatlan munkának tudható be.

A tagok száma mindjárt kezdetben elérte a 100,000-et, de az első 10 év alatt ez a szám mindössze csak 180,000-re emelkedett, amit pedig épen nem lehetett biztató eredménynek tekinteni. Mert Németországban a Népszövetség megalakítását egy kulturharc előzte meg, a melynek szomorú és a katolikusokat vérgisértő eseményei még élénken éltek a nép emlékezetében. S ha ezen előzmények után is csak 80,000-rel szaporodott az első 10 év alatt a tagok száma, ennek csakis az volt az oka,

TÁRCA.

Bérmaut.

Tavaszi van a szép természetben Erdély minden vidékén, és a kik ezt már élvezik, fősóhajtanak: „szegény csikiai! nekik még csak a kalendáriumban van.” Megköszönjük a testvéri érdeklődés megnyilvánulását, de ez alkalommal megcáfoljuk.

Nekünk van a feicsiki esperesi kerületnek legszebb tavaszunk, melynek rügyei a lelkekben és szívekben fakadnak. Április 30-án delután a „Nagyerdő” alatt — dacára a kellemetlen időnek — különböző rendű és rangú emberekből álló szép társaság eszegegett örömtől sugárzó arccal. Mi volt beszélgetésük tárgya? Jön a Püspök! Egyik-másik fölvetette a kérdést: „a miénk jön-e vagy az a ki Udvarhelymegyében is volt?” Volt erre az őszinte szívből fakadó válasz: „A miénk szegény még gyenge. Jól is teszi, kurálja egészségét, mert nekünk oly nagy szükségünk van rá, mint az életet levegőre.” Még be se volt fejezte az érzeny társalgás, egy érces hangú

kiáltást viszhangoztak a „Hargita völgyei:” „Itt a Püspök!” Ki az, ki az? röppentek el az ajkáról a kérdések. A feleletek nyomban követték a kérdéseket: Dr. Lányi József tinnini püspök. A kérdezősködést és feleletést csakhamar félbeszakította Fejér Sándor alispán, a ki a szív sugalta mély vallásos érzéstől tanuskodó beszéddel fogadta a Főpásztor helyettesét. Erre nyomban elhangzott a kegyes válasz, melyet így bíráltak meg: „Hogy lehet, hogy két püspök egymáshoz így hasonlítson.” Ezután megindult a díszmenet Csiksomlyóra. A falú végén Péter Sándor tanító fogadta a község nevében. A finevelde előtt Pal Gábor igazgató üdvözölte a két intézet tanárikara és növendékei nevében. Megható jelenet volt a templom ajtójánál, a midőn Bálint Lajos plebánus érzeny üdvözlő beszéde és a Püspök úr könnyeket fakasztó válasza nyilvánvalóvá tette az örömdetes titkot, hogy Ő Excellenciája Bálint Lajost a feicsiki esp. kerület főesperesévé kinevezte. A meghatott hívő sereg a templomba vonult, a hol a bérmálás alkalmakor szokásos delutáni ájtatosságot végezte.

Másnap (1-en) Ő Moltósága a buzgó híveknek a bérmálás szentségét adta föl. Megbérmált

433 hívőt. Fokozta a napnak örömet az, hogy e nap kegyelmes Főpásztorunk püspökké szenteltetésének évfordulója volt. Ez öröm kitört a szívből s a plebánia ebédelőjében 30 előkelő állású egyen agapéján kért szavakat és a szavakban Ő Excellenciájának tartós jó egészséget és hosszú életet.

Másnap (2-án) reggel Csiktaplocára ment a főpásztor helyettes. A község végén felállított díszkapunál Lázár Miklós vármegyei aljegyző fogadta mely vallásos meggyőződésről tanuskodó beszéddel. A templom előtt Körösy Géza plebánus-helyettes üdvözölte. Beszédjében felkérte a főpásztor helyettes, hogy kegyeskedjék Ő Excellenciájának a község mely haláját tolmácsolni. A hála kötelezettségét csak így indokolta: „Hogy miért? Erre legjobban tud felelni ez a templom! Ez az öreg néma leány, ki a mai nappal kezdő anyaságát.” A megbérmáltak száma 200. A szeretetlakoma a lakásviszony miatt Somlyón volt a taplocai helyettes-plebános bánatára s az új főesperes, mint püspöki biztos, abbéli öröme, hogy a tanárikar vendégszerető asztalánál is kifejezést adhatott a főpásztor-helyettes iránt érzett hódolatának.

ELSŐ SZENT ALDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **Buzárovits Gusztáv** könyvkereskedésében **Esztergomban**. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

hogy hiányzott az a praktikus módszer, amely alkalmas lett volna arra, hogy a társadalom legszélesebb rétegeit megismertesse a Népszövetségnek Windhorst által megalkotott hatalmas programjával.

A vezetőknek hosszú, kitartó munka mellett végre is sikerült föltálni ezen eszközököt.

A „Volksverein” elhatározta, hogy szociális ismereteket terjesztő kurzusokat rendez a műveltebb és az alsóbb néposztályok számára (munkástitkár képző tanfolyamok.) Ezen kurzusoknak óriási hatásuk volt a Népszövetség megerősödését, rohamos fejlődését eredményezték. Mert a kurzusoknak nagy körültekintéssel összeállított programja, az előadások kiválósága, a német birodalom minden részéből — sőt külföldről is — százakra menő hallgatóságot hozott össze, akik visszatérve tartózkodási helyükre, valamenyien lelkes terjesztői lettek az elsajátított eszméknek. Sokan közülük a tanultak alapján maguk is rendeztek tartózkodási helyükön ilyen kurzusokat.

De ezen kurzusok hatása után első sorban a bizalmi férfiak (nálunk csoportvezetők) lelkes agitációjának köszönheti a Népszövetség, hogy tagjainak száma ma már kevés híján 600.000.

Míg a M.-Gladbachban székelő 33 tagú igazgatóság az egyházmegyei igazgatók bevonásával a Népszövetség évi programját állapítja meg, addig ezen program megvalósításra főképp a bizalmi férfiak feladata. A „vezéskar” kiadja a jelszót, megállapítja a programot s azonnal 20.000 bizalmi férfi lép egyöntetű akcióba. Az egyházmegyei igazgató a helyi csoportok igazgatóival tart gyűlést, ahol megbeszéli az illető egyházmegye területén kifejtendő munkásságuk módzatait, a helyi igazgatók pedig a bizalmi férfiak

akkal tanácskoznak a legközelebbi tevékenységük irányairól.

A bizalmi férfi, akinek ügyköre legfeljebb 50 családra terjedhet ki, személyesen osztja ki a tagoknak a „Népszövetség” folyóiratát, röpiratit stb., a szétosztásnál rámutat a füzetek tartalmára, hasznosságára, hogy a tagokba azok elolvasására kedvet öntsön. (Persze, hogy ezt tehessék, megelőzőleg közösen megbeszéli az összes bizalmi férfiak a füzet, röpirat tartalmát.) Megfigyelik a helyi bajokat, visszás állapotokat s összejöveteleiken, a melyeken a helyi igazgató elnököl, megbeszéli, hogy miként segíthetnének a bajon.

Az ellenség mozgolódását, tevékenységét éber figyelemmel kísérik; ha erkölcsrontó ferenmüvet, vagy szociáldemokrata röpiratokat találnak a község lakói közt, arról azonnal értesítik a helyi igazgatót s megállapodnak, hogy mily módon lehetne a legeredményesebben küzdeni ellene.

A szóc. kurzusok és a bizalmi férfiak munkálkodása mellett a leghasznosabb eszköznek bizonyult a Népszövetség terjesztésére: a gyűlések tartása és a sajtó. A gyűlések száma évenként 2—3—4000 között ingadozik. Ezen gyűléseket érdemes volna külön is ismertetni, de e lap keretei nem engedik meg, hogy ez alkalommal behatóbban foglalkozzunk azokkal, csak azt akarom még hivatalos¹⁾ adatok alapján kimutatni, mily óriási eredményt ért el a Népszövetség Németországban a kath. sajtótermékek terjesztése által. Az alábbi kimutatásban csak a Népszövetség kiadásában megjelent lapok,

1) Ezen adatok a Népszövetség hivatalos lapjából vannak véve. A Népszöv. tagjai évi 1 K. tagsági díj fejében kapják a „Der Volksverein” című évenként nyolcszor megjelenő folyóiratot. Nem tagok — külföldiek — 150 K. előfizetési díj fejében kapják. A mi Népszöv. vidéki szervezői sok haszonnal forgathatnák, azért nagyon ajánlom, hogy fizessenek elő a lapra. (M. Gladbach, Volksverein.) S z e r k.

röpiratok terjesztéséről van szó, mert a kath. sajtó érdekében kifejtendő agitáció külön kolportázs egyesületek föfeladata.

A Népszövetség kiadványai az elmúlt évben a következő mértékben lettek elterjesztve a nép körében:

1. A „Der Volksverein” c. szóc. folyóiratból	4,675.000 szám.
2. Szoc. politikai, apologetikus, agitacionális röpiratokból	11,863.800 „
3. Különféle agitacionális nyomtatványok	2,749.200 „
4. A „Soc. polit. und apologetische Korrespondenz” (400 lap járhatja, hetenkint jelenik meg s bő anyagot nyújt nemcsak vidéki, de központi lapoknak is)	77.220 „
5. Egyéb nyomtatványok, iratok	5.560 „

Összesen: 19,370.780 szám.

1890—1907-ig összesen: 94,290.428 szám.

Ezek a száraz adatok úgy hiszem jobban, hatásosabban beszélnek, mint akármilyen meggyőző szónoklat.

Több éve élénk figyelemmel kísérem a német kath. Népszövetség működését; ismerem egész multját, fejlődését, küzdelmeit és fényes eredményeit; állandóan olvasom folyóiratait s egyéb kiadványait.

S ha ezek mellett a mi Népszövetségünk működését szemlelem, az eddig elért eredmények után a legszebb reménynek nézek annak jövő fejlődése elé s erős a hitem, hogy a magyar Népszövetség nem fog sokáig elmaradni a német Népszövetség mellett. Hiszen alig pár hónapja, hogy legjobbjaink kibontották a Népszövetség zászlóját, alig 3—4 agitacionális vasárnappja volt a Népszövetségnek s tagjainak száma már is erősen közeledik a 100.000 felé.¹⁾

1) Mint hiteles forrásból tudjuk, a Népszövetség tagjainak száma 70—80000 között ingadozik. De ez a szám napról-napra növekszik. S z e r k.

Délután Csikszeredába indult a főpásztor-helyettes egy kissé fogyatékos kísérettel. A város végén felállított diszkapunál Dr. Ujfalusi Jenő polgármester fogadta. A kellemetlen esős időnek kell betudnunk azt, hogy a tisztelő publikum nagyon kevés számban volt képviselve. A diplom előtt Szigeti Gyula plebános üdvözölte a Püspököt az ő vezetésű szerénységével és ismert rátermettségével. A mit a fogadásnál mulasztottak, azt a templomban jóvá tették. Úgy tömve volt bűnbánó lelkű emberekkel, hogy a mint községjén torog, annyi hely sem volt, a hová egy tüt belehessen szúrni. A megbérmáltak száma 142.

Az ebéd persze itt is meg volt, még pedig dacára a kepenek, a vendégek számát és az u. n. „menüt” illetőleg, a plebánia túllientálta a várost.

Délután Csicsó következett. A falú végén Bíró J. gondnok fogadta a Püspököt keresetlen, de annál értékesebb beszéddel. A templom előtt Erős József főgimn. tanár várta ő méltóságát, a ki a beférése miatt távollevő plebánost helyettesíti. Erről egyebet nem tudok referálni, csak annyit, hogy szemeim megnevedesetek és gondolatom támadt: „Látom gyakorlatlan az elvet.” „Frater in Christo.” A megbérmáltak száma 223.

Főlöleslegesnek tartom jelezni akár itt, akár más községnél azt, hogy a bérmálási szertartás a szabályok szigorú betartásával ment végbe. Azt azonban épülés szempontjából nem hallgathatom el, hogy a csicsói hívek lelképásztoruk betegeségét és távollétét megkönyvezték. A jószívű „Frater in Christo” még ebéddel is ellátta a lelkimunkásokat.

Délután Rákos várta vallásos epedéssel a

Püspököt. Hogy az említett érzéssel várta, bizonyítja az, hogy még a filia, Mádéfalva is diszkapuvál és üdvözlő beszéddel fogadta. Rákos községben Mánya Antal körjegyző üdvözölte vallásos érzéstől áthatott beszéddel. A templom bejáratánál Fekete Imre tolmácsolta a hitközség vallásos érzelmeit az ő általánosan ismert hatásos kifejezéseivel. Hogy a testvéri szeretettel rendezett „agape” itt is megvolt, azt ha nem mondom, úgy is tudná mindenki. Itt a megbérmáltak száma 344.

Következik „Madaras.” (Ha szabad volna tréfalogni, rimet írnék utána.) A diszkapunál Sófalyi jegyző fogadta a főpásztor helyettesét. Beszélje (bár ha ő ev. ref.) Sz. Ágoston e mondatát igazolta: „Anima naturaliter Christiana rumana a natura est catholica.”

Hogy a buzgó lelkek bőséges munkát, s hogy a házigazda pazar szeretetlakomát adott, ez azok előtt, a kik Balló Jánost ismerik, nincs miért nyomdafestékkal igazolni. A megbérmáltak száma 303.

És most következik jelen referádom utolsó anyaga: Karcfalva. Azokról a szivekről önkénytelenül fölfakadó érzelmeiről, s a szempillákon rezgő könyvekről csak említést teszek. Az okát úgy is tudják, a kik ezt olvassák. A község végén felállított diszkapunál Ferenc József tanító fogadta a három politikai község nevében. Hogy milyen tartalmú volt a fogadó beszéd, annak elbírálását a sziveknek a szemekben jelentkezett tanuira bízom. A templom feljáró ajtónál Tompos Mátyás nyugalmazott lelkész fogadta mint „Interimalis.” Erről a fogadó beszédről és a Püspök válaszárol csak így referálók: „Sit tunc mindnyáján.”

Az itt történekről sokat irhatnék, de csak annyit mondok, hogy Tompos Mátyás elmondhatja önmagáról: „Zelus domus Tuae com edit me.” És most nyugtával dicserd a napot!!! Három fölköltőjelt teszek azért, hogy pótoljak kifejezéseim tartalmát. A főpásztor-helyettes prédikált minden plebánián. Hogy miről és hogyan, ezt legilletékesebben bírálja el egy vallásköznyösségben szenvedő intelligens hívő ezen nyilatkozata: „Főtisztelendő Úr! Többet nem iszom; a vadházasságban éltő állatnak tekintem és azt, aki még most sem érti meg léteélját, azt esztelennek tartom.” Én nem érzem magam hivotttnak arra, hogy egy püspök beszédjeit az idézett nyilatkozat keretén túl bíráljam. Annyit mégis hozzáteszek, hogy kitörülhetetlen emléket hagyott a szivekben. Megható volt különösen az első gyónók áldoztatása. Evangelium után ő méltóságra a szív melegségével figyelmeltette a kisdedeket a nap fontosságára. A szülőknek pedig lelkükre kötötte, hogy gyermekeik visszaadott ártatlanságát őrizzék meg. A lelkes beszéd könyveket fakasztott a hívők szemében. A két nap alatt megbérmáltak száma meghaladja a 700-at.

Befejezésnek hagytam azt, a mi bevezetés kellett volna legyen. A plebániákon Márkos Endre segédlelkész tartotta a programbeszédet. Nagyon helyesen mindenütt tudomására hozta a híveknek, hogy miért nem jött „a mi püspökünk.” Azok a könnyesepek, melyek az indokolás tartama alatt, nemcsak a szemekben, de az areokon is jelentkeztek, legyenek hálás tanui ama gyermek szeretetének, mellyel a felcsiki esp. kerületi hívei „a mi Püspökünk” iránt viseltetnek.

Tagsági illetménye, az évenként tizszer megjelenő „Kath. Népszövetség” oly élelken, népiesen samifő, praktikusan van szerkesztve, hogy annak olvasása egymaga elegendő arra, hogy valakit belépésre bírjon. Az ingyenes jogvédelem pedig oly nagy jótétemény, különösen a nép számára, hogy már ez egymaga megérné az évi egy korona tagsági díjat. Csak az érte meg ennek igazi jelentőségét, aki maga is tapasztalta, hogy azt a szegény tanulatlan népet mint nyúzzák-lopják lelketlen vigécek s mások tönkretűzéséből meggazdagodni vágyó „rebachlovagok.”

De gondoskodik a Népszövetség műveltebb tagjairól is! Különösen kiemelem itt a „Szövetségi Értesítő” című időközi folyóiratot, amely az idén már összesen csaknem 1000 oldal terjedelemben fog megjelenni, aránylag csekély, 10 K. előfizetési díj mellett.) Elég csak egy számot átlapozni e jeles folyóiratról s bárki meggyőződhetik, hogy az valóban megbecsülhetetlen, úgyszólván nélkülözhetetlen mindazok számára, akik a kath. társadalmi tevékenység mozgató, irányító akarnak lenni.

És végül még egyet!

Ne higgye senki, hogy a Népszövetség politikai párt volna. A Népszövetség tagja lehet mindenki — pártkülönbség nélkül, — aki hitét védeni, a népjárat előmozdítani törekszik. A Népszövetség vezetőségébe nem azért választanak be valakit, mert 67-es vagy 48-as, hanem azért, mert az illető bátor katolikus s a kath. népjóléteért küzdeni akar es tud. Mert egy ilyen hatalmas kath. mozgalom élére nem lehet, nem szabad olyanokat választani, akik csak „titokban” „jó katolikusok”, ide tevékeny, bátor férfiak kellenek, akik országvilág előtt büszkén vallják meg, nemcsak szóval, de tettükkel is, hogy: „Christianus mihi nomen, catholicus cognomen!” Magyarországon, hála Istennek, már serényen folyik a munka.

Adja Isten, hogy a nép hivatott vezetői „Erdélyország”-ban is mindenütt kibontsák a Népszövetség keresztaszólját s én erősen hiszem, hogy a „hitvédők unokái”, a hitükért s hazájukért verüket ontó ösök ivadéka imárciusi lélekkel fogadják e zászló alatt tömörülni s egy szívvel, egy lélekkel megfogadják:

„Ezt a zászlót soha el nem hagyjuk,
Hitre, honra, esküvel fogadjuk!”

Z. L.

1) A Népszöv. tagjai a „Zászlónk” c. kitűnő folyóirat egy évfolyamát (320 oldal és 422 kép) 2 K. helyett 60 fill.-ért kapják meg, ha mint tagok rendelik meg. (Budapest, VIII., Damjanich-u. 50.) A „Magy. Szemle” c. kiváló szépirodalmi hetilapnak egyes évfolyamát diszkótesben 14 K. helyett 3 kor.-ért a Népszöv. irodája útján. A Szent-István-Társulat köv. kiadványait: Népiratkák, Magyar Népkönyvtár, Családi Regénytár (műveltebbeknek való) 30 szazalékkal olcsóbban kapják a Népszöv. irodája útján.

2) Megrendelhető: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. (A Népszöv. irodájában.) Szerk.

Kántorképzésünk új tanterve és a szertartások egységessége.

Irta: Karácsony József.

(Vége.)

Aki a tanítói oklevél mellé még a kántori oklevelet is megszerzi, nyilvánvaló, hogy az ilyen két pályára van kvalifikálva. S ha bármely okból a tanítói pályán nem maradhatna, vagy maradni nem akarna, a kántori életpálya is képes biztosítani megélhetését főképen most, midőn a kántori nyugdíjszabályzat életbe lépett. Tehát, ha a kántori pálya ideális szeretete nem vonzán az ifjúságot és tanítóságot magához, vannak igen fontos anyagi okok, amik kedvelté tehetik ezt az állást.

Igen sok helyen a tanítói állás össze van kötve a kántori állással is. S megcsik gyakran, hogy valaki a tanítói állást épen azért nem nyerheti el, mert kántori oklevele nincs. Akárhányszor így esnek el a jó tanítói állásoktól. Tehát nagyon téves és káros a jövőre nézve, ha a fiatal tanító vagy az intézeti növendék a korszellem veszélyes és tisztátalan áramlatával uszik s kicsinyli — önmaga sem tudja miért, — a kántori oklevél megszerzését, idegenkedik ezen állástól s ezzel együtt a legszebb és legművészebb érzékre és a legmelyebb szellemre való, hivatással járó templomi köteleitől. Sokan a kántori állást nem ismerik, nem ismerik azt sem, hogy minő általános műveltség és minő szaktudás kell erre a pályára. Azért, ha egy-két évig valaki vagy az oltárnál, vagy az orgonánál végső szükségből segédkezett, magát a való értéknel többre becsüli és kántori vizsga letévése után sóvárog IV. elemi osztállyal vagy egy-két tanítóképzői osztály elégtelen eredményű végzése után. Az ilyen egyének, ha engedélyt kapnak, egész életükön át lealacsonyítják a kántori állást. Mert a kántori álláshoz nem elég csak a naturalista klappenezés, nem elég csak a cikornyás, erős hang; ide általános műveltség és szakképzettség kell. Az általános műveltséget nem adja meg a IV. középiskolai osztály elvégzése sem, ha a tanuló csak akármilyen gyenge tanjegyekkel átúszik az évfolyamokon. Az ilyen a kiképzés percében a megkivánt anyag egy negyed részét tűrhetőleg leörlí, de a következő napon ebből misem tud. S ha minden tárggyal és minden részlettel ily hadilábon áll, nem az általános műveltség felé halad, hanem az általános műveletlenség felé. Az ilyen mindentől akar valamit tudni, de az egészről semmit sem tud. Tehát ilyen általános műveletlenséggel nem boesátható kántori vizsgára. A kántortól az élet értékes, általános tudást vár. Csak egy-két tudományágot említek fel szaktudásán kívül. Ismernie kell a kath. hitan igazságait egyenként és összesen azon terjedelemben, melyben azt a tanítóképzői tanterv előírja; ha nem ismeri, minden percében hivatalos állásában és egyéni, társadalmi viszonyaiiban neveltségessé válik; ismernie kell a parancsokat, a szentségeket, szentelményeket, szertartásokat, az egyháztörténelmet nem dióhéjban csak úgy tapogatózva, hanem oly terjedelemben, oly élénk tudásban, amint azt a középiskola felsőbb osztályaira, vagy a tanítóképző számára előírták. Ezenkívül ismernie kell a többi tárgyak anyagát oly fokban, mint egy jelesen végzett IV. éves ismeri. És ezen általános ismeretből fejlessze ki férfias gondolkodását, érzé-

sét és akaraterejét. Ehez járul szaktudása, melyet az előbb felolvasott tanterv követel meg.

Ha ilyen általános műveltségű és ilyen szaktudású kántorok töltik be a kántori állásokat (legyenek ezek okleveles kántortanítók vagy csak kántorok tanítói állás nélkül) nem lesznek ezek tekintélyre nézve soha kisebbrangúak, mint azok a tanítók vagy bárkik, akik a minimális tudás hiányából kicsinylik ma az egyház ezen történelmi múltú intézményét: a kántorságot; az ifjúságot sem ejti delejes álomba a tudákos társadalom felváltó kritikája, mely szeltemben-hosszában illetéktelen ajkkal, visszariasztó módon merész tájékozatlansággal itéli meg ez állást.

Alig fordulunk meg egy-egy tanítói vagy papi társaságban, melyben a kántori teendők, ferdességek s a szelsőségekbe átesapó véleményeltérések fel ne merülének.

Egyik azzal argumentál, hogy a hivek túltöbbsége az istenitiszteletben való áldásos részvételből záratik ki, mert a gregorián énekben részt nem vehet. Imakönyve nincs, imakönyv nélkül a vallásos érzelem elevegenség nélkül kénytelen jelen lenni a misén, elmékedő imára képtelen lévén: szórakozik. A másik érvelése ez: a latin éneket a nép betanulni nem képes és így a „Tantum ergo” kivéve, melyet máris — állításuk szerint — ferdítve énekelnek, más latin énekben részt nem vesznek, sőt feltűnő ellenszenvvel fogadják. Azért a kántor kényszerítve van a régi népénekhez alkalmazkodni és a Gregoriánt mellőzni.

Azt mondják, hogy amit az intézetben tanulnak, annak hasznát künn nem veszik, mert ott vagy nincs gyakorlatban, vagy másképpen van szokásban.

Ezekkel és a hasonló ellenvetésekkel komolyan le kell számolnunk. Oszlassuk el a képzésgépből, az előteletből, a merőben téves képzet- és fogalomkörből származó ítéleteket.

Aki a hivatalosan előírt, tennbe idézett kántorképzési tanítástántervet tanulmányozza, az nem keresi az ellenvetések valódi alapját a tantervben. Az tovább megy és rájő, hogy ezt a tantervet az ország nm. püspökkara rendelte el, tehát attól eltérni nem lehet; rájő, hogy az egyes hitközségekben elhatalmasodott régi szokások nem akarnak idomulni sem a tantervünkhöz, sem az 1903. X. körlevél rendelkezéseikhez.

Hat évi lelkipásztorkodásom ideje alatt is, azután is meggyőződtem, hogy minden hitközségben más és más Rituálét, temetési szertartásos könyvet, énekkönyvet (majd latin, majd magyart, majd esztergomi, majd kalocsait stb.) használnak. Ahány hitközség, annyi szokás. Egyik helyen latinul, másik helyen magyarul; egyik helyen az I. noktornust magyarul vagy latinul énekelve végzik a temetést és a nagyheti lámentációkat is, másik helyen noktornusok nélkül.

Egyes ember ezek felett ítéletet nem hozhat. Azért ezen kérdésekhez külön-külön hozza nem szölok, mert hivatott nem vagyok. De az az egyet hangsúlyozom, hogy a tökéletesebb irányú és az eredményesebb kántorképzés alfája: legelső alapja az volna, ha e téren az egész egyházmegyében egység jöhetne létre. Egységesség rituáléban, énekkönyvekben és minden szertartásban.

Ez kivihető. Feltétlen szükség van rá. Kivihetőségének két módja is van.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

„A legjobb hírnévnek öröndő és legregőbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.”

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

1. Egy főpásztorilag kinevezett nagy bizottság, melynek tagjai lennének kiválóan képzett kántorok és lelkipásztorok, ha szükséges több rendbeli értekezleten megállapítaná, hogy melyik Rituálét, melyik kántori énekkönyvet, temetési szertartásos könyvet tartja elfogadhatóbbnak; tanácskoznak afölött is, hogy mindezt a latin szertartás volna-e betartandó, vagy minő okokból, a szertartások minő részei, milyen szerző után végezhetők magyar nyelven.

Ez a bizottság javaslatot tenne minden irányban, még a szöveg és szerző szerint *kiválogatott alkalmi és miseénekek névszerinti sorrendjéről is az egyházmegyei főpásztor*nak, ki ennek alapján böles belátása szerint, ha helyesnek és üdvösnek bizonyulna a javaslat, megerősítene és kötelezőleg eszerint elrendelné. Ez létrehozna az egységet. Az ekként kötelezőleg elrendelt szerzők könyveit megismernek a kispapok a theológián, megtanulják a tanító- és kántorjelöltek a tanítóképzetben. Az eddig végzett kántorok az ismeretlen részeket vagy maganszorgalomból tanulnak meg vagy egy rendezendő hetes vagy kéthetes tanfolyamon.

2-ik mód: a fennebbi eljárás rábizható volna az esperesi kerületek által kijelölendő kántori és lelkipásztori bizottságra is. S a közös jelentésekkel állapíthatná meg a végső javaslatot egy második revideáló és a javaslatot véglegesen megtevő bizottság.

Akár az első, akár a második módon létrehozhatónak tartom az annyira szükséges egyöntetűséget a szertartásokban.

A bizottság által megállapított kántori énekkönyvet vagy énekkönyveket, szertartásos könyvet vagy könyveket — ha több kötetből állának — maga a bizottság jóváhagyás és elrendelés után k i n y o m a t n á és így szereznék be az egyházmegyében minden tényező. Így kizsoronulnának a nem approbált vagy az önkészített, érzélgős vagy heretikus tartalmú énekek a templomból. Így kimélhetné meg minden hitközség azt a rengeteg kiadást, melyet az újabb megjelenő énekkönyvekre és szertartásokra fordítanak az egyesek és amelyek az egységet olyannyira részekre szaggatják, hogy alig van két hitközség, hol a szertartásokban mindenben egyöntetűséget lehetne találni.

Ez nemcsak megkönnyítene a kántorképzést, hanem valóban praktikussá és életképessé tenné, mert az így előírt szertartásokat és énekeket itt betanulná a jelölt azon lelkesítő tudattal, hogy leendő állomásomon is csak ezt használják s így csak ennek veszem hasznát.

S így eloszlanának az előítéletek, a fogalomzavarok a közönség körében s létrejönne az annyira szükséges egység minden hitközségben és az egész egyházmegyében.

Bérmálás Segesváron.

Segesvár topografice magaslaton fekszik. Az érdeklődő onodús levegőjű fakkal övezett serpentin úton törekszik fölfelé a városba, hol a régi épületek közé ékelte kath. templom karsú torony barátságosan, hivatogatólag int szépen csengő, új harangjaival a megtekintésre s megpihenésre.

Ha tovább is időzünk ott, ha megtekintjük s megismerjük az embereket, ha mélyebb pillantást vetünk azon örökké fontos tényezőkre, melyek a boldogság forrását szolgáltatják az ott élő, küzködő lakóknak, ha kutatjuk vajjon oly szép-e a természetfeletti látkép a lelkekben, mint a természeti a környezetben, vajjon oly nyugalom, isteni béke, s oly főséges hit honol-e a hajlékban, mint a minőre a lombkoszoruzta

vidék hangol: azt tapasztaljuk, azt kell mondanunk, hogy ez a vallásfelekezettel békésen megférő, újra szervezett, buzgó, de alig 1300 lelket számláló kath. hitközség „civitas sancta supra montem posita,” hegyen épült szent városka.

A szeretet, mellyel főpásztorukat fogadták, az előkészületek és általános ünneplések, az a kedves pápai ünnepély, melyet a segesvári hívek katolikus gondolkodástól és érzéstől áthatott hitéletük tükrének is nevezhetnék, fényes tanubizonyosságot szolgáltatnak arra, hogy a főpásztorban atyjukat, az apostol felkent utódját látják és tisztelik. Ama tömeges szentáldozások, a prédikációkat látogató és lekötött figyelemmel hallgató hívek nagy számából kifolyólag helyet kell adni azon öröndetes igazságnak, hogy a kicsiny egyházközségben meghonosodtak a gyakori szentáldozások, hogy ők nemesak akkor, midőn püspök atyjuk szól hozzájuk, de évközben is szorgalmasan hallgatják, szívükbe vesik, szeretik az Isten igéjét, és a nagy áldozataikon épült, ismételt kibővített, mintaszerűen berendezett templomuk kicsinynek bizonyul befogadásukra. Az egyöntetű imádkozás, az iskolás gyermek kedves, csengő éneke, a rend, figyelem és engedelmesség arra vallanak, hogy szerető és gondos lelkiatyjuk van.

Igaz, iskolájuk ódon, düledező. A hitközség buzgósa azonban bizonyára ezt is újja teremti. De a gyermekek kedvessége, üdésége, bátor és okos tudása feledtetni az első perében szerzett benyomásokat. Mintegy háromszáz kath. növendék vizsgázott a vallástanból a közpomp mellett téren, de egy sem találtatott közülök, ki helyes, értelmes és szabatos feleletet nem tudott volna adni a több száza menő díszes publikum előtt s megmutatták, hogy a rozoga iskolában is gyönyörűen meg lehet tanulni az új katekizmust, mely csak a hitoktatónak okoz nem kicsinyelendő nehézségeket ez átmeneti időben, de a hittanítást a gyermekekre nézve vonzóbbá, könnyebbé, eredményesebbé teszi. És mily szépen énekeltek két hangon minden egyházi éneket a templomban, kedves alkalmi darabokat az ünnepélyen és a szeretett püspök bácsinak adott szerenádán. Mit lehet elérni buzgósággal és törekvéssel a gyermekek szívében, általános nevelésében! Volt is ám keletje a szentképeknek és cukroknak!

Ha a segesvári híveknek öröme és boldogsága volt az, hogy szeretett főpásztorukat maguk között látták és kézféltetele által elvették a Szentlélek hét ajándékát a sárpataki hívekkel, a közeli és távoli filiákról befáradott katolikusok együtt nagy számban (361): úgy hisszük, hogy kegyelmes püspök atyánk is sok gondot és leirhatatlan fáradságot adó apostoli munkájában itt vigaszra, lelki megnyugvásra, örömmel talált. Teljes jó egészségben osztotta ki a bérmálás szentségét, gyóntatott és erőteljes, ércezen csengő, de mindig megindító bensőséggel háromszor tartott beszédet. Mi szívből hálát adunk a jóságos Istennek, hogy elvettük a Szentlélek kegyelmét. Ezzel az erőteljes kegyelemmel eltelt szívvel kérjük a jóságos Istent: tartsa meg drága egészségét és életét, hogy apostoli kormányzása alatt sok hitközséget emelhesse oly lelki tökélyre, mint a segesvárit emelte.

Sz . . . . Ó.

Támogassuk szívvel-lelékkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

H I R E K.

— **Püspök urunk szombaton délelőtt 1/2 10-kor négyes fogatán Döbrössy Alajos pécsi kanonok kíséretében Balázsfalvára utazott az Érsek látogatására.** Ott délben az érseki palotában nagy ebéd volt, melyen a kedves vendég tiszteletére résztvett a káptalan. Püspök urunk a délutáni személyvonattal Segesvárra utazott. Döbrössy kanonok pedig megtekintve Balázsfalva nevezetességeit, a négyes fogattal visszatért Fehérvárra.

— **Személyi hír.** Széll József fogarasi főispán és neje a napokban püspök urunk látogatására városunkban időzött a bérmaut megbeszélése végett. Pál István apátkanonok, az erdélyi róm. kath. státus előadója, folyó hó 1-én Székelyudvarhelyről Csiksomlyóra érkezett a főgimnázium és tanítóképezde ügyeinek, s a tanítás menetének a megvizsgálására. Ide jövet megtekintette a nádasszéki székely Selters-forrást, amelynek fele tulajdonát néhai Dániel Károly oláhfalvi birtokos a székelyudvarhelyi szemínáriumnak hagyta örökül. A forráshoz a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium több tanára kísérte el. Csiksomlyóról e hó 6-án utazott el Kézdivásárhelyre.

— **Szent József oltalma-ünnep,** a kath. legényegyletek ünnepe. Városunkban a legényegylet vasárnap 10-kor a zárdatemplomban nagymisére és szent beszédre ment. A nagymisést fényes segédlettel Imets F. Jakó apátkanonok, a szt. beszédet Rass Károly tartotta.

— **A király egészségi állapotáról** mult héten riászó hírek keringtek és még a képviselőház tárgyalásaiba is belekerültek. Schönbrunnból azonban megnyugtató jött, hogy öreg királyunk elég jól érzi magát és végzi rendes munkáit. — Veszprém város nagyban készül a király fogadására, ki a nagy gyakorlatok alatt az ottani püspöki székházban fog lakni. E nagy gyakorlatok szeptember 18-án Veszprémben kapják a takarodót. A rávonatkozó részletes utasítások már ki vannak nyomtatva. Ahol nem lesz lehetséges a legénység ellátása, ott a parancsnokok minden embernek fejébe egy korona költséget utalványoznak. Érdekes újítás lesz az idén az, hogy a hírszerző és előírsi szolgálatért a legénység pénzbeli jutalmat fog kapni, hogy így a modern hadviselés e fontos ágát fejlesszék.

— **A gyulafehérvári Kath. Népszövetség** értesülésünk szerint folyó hó 24-én délután tartja első népgyűlését, melyre Budapestről lejönnek Zhoray Miklós és Beniczky Ödön orsz. képviselők Haller István népszövetségi főtítkárral együtt. A közeli hitközségek is meghívót kaptak a nagygyűlésre.

— **Vettük a IX. sz. püspöki körlevelet.** Püspök atyánk közli a két római határozatot: a) a magán kápolnában is lehet áldoztatni azokat, kik szt. misét hallgatnak. b) a villanyvilágítást öröklámpa és gyertya helyett nem szabad használni. Egyáltalában kerülni kell a világítással a szinpadiaságot. Közli az egyházmegyei papi nyugdíjalap kimutatását. Nyugdíjalap elvezeték az elmúlt évben összesen 25-en.

— **Az egyház egy ellenségének halála.** Herold József dr. osztrák képviselőt különös körülmények közt érte utol a halál. Mintegy tizennégy nappal ezelőtt kis seb támadt a sarán, de ügyet se érdemelt, nem fájt nagyon. De a füstölt harisnyából valami méreganyag keveredett így a vérébe és az rettenetes kínok közt megfosztotta életétől, fertőző orbánc volt

a betegsége. Az osztrák parlamentnek mozgó-kony tagja volt az ötvennyolc éves Herold, híres arról, hogy katonaság és egyház ellen küzdött szívósan. Halálos ágyán azonban megtért és megbékült az egyházzal, melyet annyiszor sértett, támadott.

— **Megrovás.** Nem is „klerikális“ lapban s nem is kath. író teszi meg megrovását pesti úri dámák ellen a dánosi pör tárgyalása alkalmával. Ez a józanul író és gondolkodó nő — Lengyel Laura — azt írja, hogy furesa világtársa helyezi magukat az úri dámák, amikor kipirult arcra, elegáns vaszi öltözetben élvezik a vitéz Tuta alakját s eljénznek vagy piszognak, mintha valami színházi előadásban gyönyörködne. A csendőrmester restelkedve néz körül, mielőtt vallomását elmondja, talán a hölgyek mégis csak ki fognak menni? A hölgyek azonban idegesen várnak, a derék csendőrkénytelen félre tenni minden röstelkedést és megismélti a kis Lakatos Róza arepítőt vallomását. „Sajnálom azt az asszonyt, ki nem képes idejét másképpen eltölteni, szívét-lelkét másképp szórakoztatni, mint ily beteges szenzáció kereséssel.“

— **Az Alsófehérvármegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi egyesület** múzeuma f. é. május 1-től kezdve, minden szombaton délután, 3—5 óráig és mind hónap első vasárnapján délelőtt 10—12 óráig nyitva van. Más napokon a látogatás csak a múzeumornél (Vár, 34 h. sz.) tett előleges bejelentés után eszközölhető. Esős vagy sáros időjáráskor a múzeum zárva van. A múzeum igazgatósága.

— **Penteken** a nagyenyedi collégium diákjai voltak városunkban, megnézték annak nevezetességeit és az esti vonattal hazautaztak.

— **Falusi papok az erdélyi egyházmegyei zsinat-előkészítő bizottságban.** A gyergyói esperesi kerület papsága a tavaszi koronagyűlésen határozatilag kimondotta, hogy kéressek meg gróf Püspök urunk ő nagyméltósága, hogy tekintettel a falusi plebániák különleges helyzetére és viszonyaira, minden esperesi kerületből 1—2 lelkesít hívjön meg a zsinatot előkészítő bizottságba, kik a speciális helyi viszonyokról tájékoztassák a bizottságot. Mert csak úgy hozhat a zsinat megnyugtató és üdvös határozatokat, ha az aulról jövő hangok harmonizálnak a fölülről jövő hangokkal.

— **Brassóban** csatornát építenek mostanában. Ebben a mult heten öt munkás lette halálát, mert a csatorna megtelt mérges gázok özönével és megfojtotta a lészálló öt munkást. Még a mentésre odasiető tűzoltók és rendőrök közül is többen rosszul lettek. Az áldozatokat szerdán temették el. A vizsgálat van hivatva kideríteni, hogy kit terhel érték a felelősség. Hátrahagyottak segítésére az alispán gyűjtést indított.

— **Tavaszi korona gyűlés.** A kézdi-orbai esperesi kerület kedden, f. hó 5-én tartotta Kézdivásárhelyen a róm. kath. főgimnáziumban rendes tavaszi koronagyűlést a pöstyéni kurájáról hazatért Balázs Ferenc főesperes elnöklete alatt. A gazdag tárgysorozat 15 pontból állott. A gyűlést szentmise előzte meg. Az elnökül főesperes megnyitó beszéde a modernizmus új, jegyességi törvény és egyházmegyei zsinat aktuális kérdéseivel foglalkozott a töle megszokott mélységgel és közvetlenséggel. A megnyitót jegyzőkönyvvel határozták. A jegyzőkönyvet Solyom Géza olvasta fel és vezette tovább. A mindennapi szent áldozásról praktikus határozati javaslatot Orosz András gelencei segédlelkész terjesztett elő. A kété-kérdést Badilla János,

torjai káplán fejtegette. A Kath. sajtóegyesület és Népszövetség ügyében az esperesi kerület három részére osztották és az említett tervek végrehajtásával Solyom Géza, Bagoly Mihály és Kacsó Boldizsár plebánosok bízták meg. Az egyházmegyei zsinat kérdésében Markaly Antal, szentléleki plebános, mint előadó tett életrevaló indítványokat. Megbeszélés tárgyai voltak még: az esperesi kerület új beosztása, a csiksomlyói buscú, a nyugdíjszabály revíziója, a kongrua és kepmegváltás, a kerületi pénzalap számadása stb. Nevezetes jelentőségű a kerületi papság állásfoglalása a szertartási nyelv kérdésében a magyar nyelv mellett, melyet az egyházmegyei zsinaton elhatározni kívánnak. A hosszason tartó fontos gyűlés a főesperes életével végződött.

— **Bukovinai székely csángótelepítés.** A Bukovinában élő csángó székelyek abbeli óhaja, hogy hazánkba újra visszajussanak, a földmivélségi kormány interpellációja folytán immár a megvalósulás felé közeleg s egy részüket a jövő évben visszatelepítik. A bukovinai magyarságnak, melynek a hunyadmegyei viszonyok sokban megfelelnek, az e megyében leendő betelepítése figyelmet érdemel, mert részben egy itt már korábban megkezdett csángótelepítés folytatódik tovább, részben pedig, mert ezzel egyes községekben az eddig háttérbe szorult magyarság erősödött meg s e sorozatos rendszert mutató telepítéssel az idők folyamán előlajosodott völgyekben újra magyar láncolat keletkezik. Ennél a telepítésnél arra kellene ügyelni nagyon az államnak, hogy a csángók vallásuknak megfelelő templomot és papot is kapjanak. A csángó nép, ha nincs kath. temploma, az őly templomba jár, mert ott van kereszt s így lassacskán az oláhság magába fogja olvasztani. Ez a jelenség már is felütötte fejét a Déva melletti csángó-telepen.

— **Vizgák rendje a csiksomlyai rkath. tanítóképzőben.** Május 10-től az előadások a IV. éven megszűnnek. Május 12. 13. a IV. éves magántanulók írásbeli vizsgálata. Május 14. 15. a IV. éves magántanulók és rendes tanulók szóbeli vizsgálata. Május 25. 26. 27. tanképesítő írásbeliek. Június 15. 16. 17. szóbeli tanképesítő és kántori vizsgálatok. Június 19. 20. 22. 23. az I. II. III. éves rendes és magántanulók szóbeli vizsgálata. Június 19. A gyakorló-iskola vizsgálata. Június 24. Évzáró értekezlet. Június 29. Reggel 8 órakor „Te Deum“, a bizonyítványok és jutalmak kiosztása, a tanév ünnepélyes bezárása. Felszólítom érdekeltet, hogy azonnal vagy folyamodványukban, vagy személyesen jelentsék be abbeli szándékukat. Karácsony József, igazgató.

— **Gyulaféhevár hajókikötő állomás.** Darányi Ignác földmivélségi miniszter, az általa beterveztett vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatában, a 192 milliós beruházási összegből, a Maros folyónak hajózhatóvá tételére, 42 millió 100,000 koronát irányzott elő. A szabályozás kiterjed Konoptól lefelé a torkolatig és Konoptól felfelé Piskig. Mikor ez a munkálat elkészül, akkor hozzáfognak a Marosnak Piskitől Marosvásárhelyig 245 km. hosszban való szabályozására és hajózhatóvá tételére is. Az erre vonatkozó tervek már el is készültek. Ezen utóbbi munkálatok költségei mintegy 30 millió koronát tesznek ki. Így lesz idővel Gyulaféhevár hajókikötő állomás. Igen természetes, hogy addig, míg Piskitől a torkolatig terjedő szakasza a folyónak rendezve nem lesz, a Piskitől fölfelé szabályozás sem kerülhet napirendre.

— **Missió Csikrakoson.** A mult napokban a jó Isten két buzgó szerzetes atyát vezérelt hozzánk. Azért jöttek, hogy missiót tartsanak,

előkészítsék a lelkeket a Szentlélekisten erősítő kegyelmének méltó befogadására. P. Kóry Ottó tartományi főnök és P. Albert Kaszsián atyák vállalkoztak arra a nemes feladatra, hogy istenadta tehetségükkel és az isteni kegyelem erejével nyolcnapi fáradságos munkájukkal egy üdvös lelki megújodásnak vessék meg az alapját. Az eredmény reményen felüli volt. Több mint ezren járultak a szent gyónáshoz, s a mi vigasztaló, eljöttek azok is, kik évek, évtizedek hosszú során át elhanyagolták a szentségekhez való járulást, töredelmesen meggyóntak, megígérve, hogy azt soha többé el nem hanyagolják. Megindított volt, midőn jól végzett fáradságos munkájuk után a helybeli plebános meghatottan mondott köszönetet a jó szerzetes atyáknak. Majd az útr kelők kocsiját feldíszítve kísérték el őket egészen a vasut állomásig. „Isten fizesse meg a mit értünk tettek ezek a derága papok.“

— **A gyergyói esperesi kerület papsága** május 7-én tartott tavaszi koronagyűlésén határozatilag kimondotta, hogy a Kath. sajtóegyesület támogatására a hívek közt toborozni fog és behozza a sajtó-vasárnapot. Ugyanekkor sajtó kebelében összegyűjtött 328 koronát, melyhez a következők járultak hozzá: Takó János főesperes helyettes 100 kor. Miklós István gyergyóalfalvi plebános 50 kor. Török Ferenc orsz. képviselő plebános 50 kor. Kiss Dénes gyergyóremetei plebános 40 kor. Görög Joachim szentszéki tanácsos 20 kor. Péterffy Lőrinc szárhegyi plebános 20 kor. Zonda Vince terekőpataki plebános 5 kor. Balogh Lajos gyergyótölgyesi plebános 5 kor. Ágoston Ignác maroshévízi plebános 5 kor. Bartalis János borszéki plebános 5 kor. Sipos Károly kilyénfalvi plebános 5 kor. Kedves Péter h. lelkesít 3 kor. Merza István káplán 3 kor. Kakaes Ferenc káplán 3 kor. Klíma állatorvos 4 kor. Gaal Tamás káplán (10 évig minden évben) 10 kor. összesen 328 kor.

— **Találkozó.** Felhivom mindazokat, a kik velem együtt a csiksomlyói tanítóképzőben 1903. évben nyertek oklevelet, hogy az öt esztendővel előbb történt megállapodás szerint 1908. június 29-én Csiksomlyón megjelenni sziveskedjenek! — Testvérek, legyünk ott mindannyian, egyikünk se maradjon el kicsinyes okokból! A viszontlátásig vagyok pályatársatok Krisztusban: Kerelőszentpál, 1908. máj. hó 7-én. Földes Zoltán, róm. kath. el. isk. tanító, elnök.

— **Missió Csikszépvizen.** Május hó 3-tól 8-ig missió volt a latin szertartású hívek számára. Tartották Szabó György alesperes plebános és Anda Géza ditrói káplán. Bár a husvétü gyónásukat elvégezték a hívek, mégis 700-nál többen járultak a töredelem szentségéhez. A hívek papjukkal halával köszönik e kegyelemindőt püspök urunknak és a két fáradhatatlan missió atyának.

— **Az erdélyi birtokrendezés.** Az erdélyi birtokrendezés tárgyában nemrég alkotott törvény értelmében az igazságügyi és a földmivélségi miniszter birtokrendezési ügyekben gazdasági szakértőket jelölt ki az ország erdélyi részeiben. A gazdasági szakértők működését a törvény és annak végrehajtása tárgyában kibocsátott rendelet részletesen megállapítja a birtokrendezési ügyekben.

— **Újabb székely állatbiztosító szövetkezetek.** Darányi földmivélségi miniszter legújában 9 székely állatbiztosító szövetkezetnek tette lehetővé, hogy működését megkezdhesse. A székely akciók nagyfontosságú kezdeményezése visszhangra talált az ország többi részében is és most már a Székelyföldön megkezdett nyomokon másutt is alakulnak ilyen szö-

vetkezettek. Különösen fontos ez nálunk, a hol mostanig semmiféle alakban sem sikerült az állatbiztosítás kérdését kielégítően megoldani.

— **Az arányosítás hatása Ditróban.** A múlt hónapban jelezte be ítéletével a ditrói arányosítást a m. kir. Curia, úgy látszik azonban, hogy nem közmegelegedésre, mivel folyó évi április hó 27-én Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél küldöttség járt Ditróból az arányosítás kapcsán felmerült sérelmek orvoslása céljából. A küldöttség panasza szerint még 1894-ben a község félrevezetve, mintegy 8000 hold erdőjogot az arányosítás alól kivonta azaz, hogy azt átengedte a gazdáknak. E horribilis erdőt pedig a jogszedők nevéseges áron — holdját egy koronától 10 koronáig — összevásárolták s dacára, hogy a m. kir. Curia 1902-ben e rosszhiszemű vásárokat megsemmisítette és a birtokosság előnyös ajánlatot tett a rosszhiszemű jogszedőknek, sem az ítélet végre nem hajtott, sem a pusztá talaj nem adatott vissza közvagyonnak. Súlyosbítja a község helyzetét azon körülmény, hogy a község fenntartására jövedelmező alapot nem teremtettek s az ily célra régebb fenntartott mintegy 1700 hold terület megmagyarázhatatlan módon a jogszedők kezére jutott, holott ép ennek lett volna rendeltetése a már 136 százalékos pótdát fedezni. Ezekből kifolyólag arra kérte a küldöttség Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, hogy az arányosítás ideiglenes felfüggesztésével adja vissza a községnek az elhárított közvagyon s az egész arányosítás-tagosítást szigorúan vizsgálta felül, hogy a felelősség kétségtelenül megállapítható legyen. A miniszter megígérte, hogy ezen állítólagos sérelmeket megvizsgálhatja s annak eredményéhez képest orvosolni fogja.

— **Mi idézi elő a májusi fagyokat?** Valamennyi sarkutazó elragadtatással szól és ír arról a borzalmas jelenségekről, melyeket az északi és déli sark óriási jéghegyei okoznak, midőn a hajósok velők találkoznak. Mi szárazföldi népek pedig mindég előre irtóznak azoktól a nagy károktól, melyeket a májusi fagyok okozni szoktak. És e két jelenség, egymással szoros összefüggésben van. Ugyanis a nyár közeledtével, az északi sarkról óriási nagy jégdarabok válnak el és a szél a sarkoktól eltereli a nyílt tengerek felé. Így Grönlandtól Izland és a Spiebergak felé, gyakran Norvégia északi partjához jutnak azok a hatalmas uszó jéghegyek és újokban a közelgő hajók rémeivé válnak. Mert ha a szélirány a hajókhöz sodorja, azok okvetlenül szétzúzódnak. Hogy milyen hatalmas nagyságú ezek a jéghegyek, melyek május és június hónapokban az Északi jégstengeren uszálnak, kitűnik abból, hogy ezek némelyike másfélmilliárd tonna súlyú is lehet. Hayer dr. utazó, a Tessi-Krak-öbölben, 800 méter mély vízben, egy uszó jéghegyet figyelt meg, mely 27 millió köbméter területű volt. Miután 7/8-ad része, a víz alatt terült el, így legalább is 6 milliárd tonna súlyú lehetett. Nem esoda tehát, ha ilyen uszó jéghegyek Európa északi partjához közelednek, rengeteg meleget kötnek le, míg elolvadnak és ezáltal a levegőt annyira lehűtik, hogy közelükben a nyári levegő zimankós téli idővé válik. Ilyenkor az északi szelek május hónapban Európában fagyos napokat okoznak és a növényzetet tönkreteszik. Ilyenek gyakran a fagyos szenteknek nevezett napok is.

— **A chronikus bronchial-hurut ellen** sikerült oly szert találni, amely a hurutos tüneteket gyorsan visszafojlja, az étvágyat előmozdítja és az elgyengült testet erősíti; ezen szer a „Sirolin-Roche”. Az orvosok által kipróbálva és ajánlva kitűnő hatásánál fogva gyorsan ismertté és kedveltté vált, mivel még régi elhanyagolt bajoknak, ahol már semmiféle szer sem használt, kiválóan bevalik. „Sirolin-Roche” gyógytárakban kapható.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* A „Nagyvárad-i katolikus legényegylet” 1907. évi jelentése. A nagyvárad-i legényegylet elnöksége szétküldözte csinos és tartalmas évi jelentését. Előttünk áll a kis füzetecske révén az egyesület-mozgalmas, élénk elete, sokoldalú tevékenysége, jötevői, tagjai, pénztári állapota, egyzövval egy munkás esztendő története illetve képe. Ezt az eleven, mozgalmas életet különösen az egyleti belelet főbb mozzanatait c. rovat mutatja az estélyeknek, gyűléseknek, tanulságok előadásoknak, mulatságoknak, ünnepélyeknek élénk sorozatával s ebből a sorozatból nem hiányzik a szentéglátogatás, gyónás és áldozás sem; ez azt mutatja, hogy ott a munka is igaz s bensőséges, a szórakozás kedves és nemes.

Kath. Népszövetség.

Csikszentgyörgy.

Április 26-án a Kath. Népszövetség eszméje községünkben is tetet öltött. A vasárnapi isteni tisztelet után a községnek mintegy 400—500 tagja tartott népgyűlést a szövetség megalakítása céljából.

Imre Domokos plébános üdvözlö a népgyűlést tagjait és szeretettel áradó szavakkal magyarázza meg a szövetség céljait.

Antal József segédlelkész a szövetség szervezetét, a tagok kötelezségeit és a kötelezettség ellenszolgalmányairól tartott színtén tartalmas beszédet. Végül Bartalis Ágost főszolgabíró az összetartás erejét és hasznosságát a székelynép történetéből s a jelenlegi életviszonyokból vett példakkal bizonyítva, felvilágosítást nyújtott a szövetség által gyakorolt jogi segítségről.

A nép lelkesedéssel fogadta a felvilágosító beszédekét és megkedvődött az aláírási ívek szétosztása, melyek még ugyan nem kerültek össze, de mégis 100—150 tag körül már jelentkeztek. Ime a társadalmi mozgalom, mely gyűrűit az ország szíveiből lelkes apostolai által a legkeletibb határhegyekig terjesztette, diadalal tér vissza, remegésbe hozva és megijesztve a társadalom piroseszkos rovarait.

Kolozsvár.

A kolozsvári Kath. Népszövetség f. hó 3-án a szt. Ferenczrendi zárda nagyertermében szépen sikerült gyűlést tartott. A szónok, Dr. Péter Antal, felolvasta a kolozsvári egyetemi hallgatók Szent-Imre-Egyesületének átiratát, melyben az Egyesület elnöksége tudatja, hogy miint jogi személy szintén a Kath. Népszövetség tagjai közé kíván lépni és a népszövetségi mozgalmakban mindig buzgó közreműködéssel akar részt venni.

Az ügybuzgó ifjak nemes elhatározását a jelen volt község nagy örömmel vette tudomásul és lelkes tapssal jutalmazta. A szónok röviden ismerteti a népszövetségi mozgalmak terjedését. A kath. nép már belátta, hogy szervezkednie, szövetségbe kell. A szövetségre száz és száz okunk van. A sok közül most csak az egyiket, a sajtó ügyét akarja részletesebben kifejteni. A mai sajtó kényszerít arra, hogy szövetségünk. A sajtó ma minden. A reggeli imádság elmarad, de az újság nem maradhat el. A templomba járás elmarad, de az újság nem maradhat el. És vajjon pótolja-e az imádságot, az isteni tiszteletet a sajtó? Az a sajtó, mely az imádságot butaságnak, az erkölcsi életet hülyeségnek, a szent Imréket hülye szenteskedőknek, az Apponyiakat örömlényeknek, az Andrásyokat fekete prófoknak nevezi? Vajjon nyújthat-e kárpótlást az erkölcsös életért az a sajtó, mely oly durván támadja a vallásos érzést, hogy az ügyességnek kell már hivatalból pórt indítania? A szónok rámutat a sajtó magatartására, a sajtó bevallott és rejtett céljaira; azután föl hívja a jelenlévőket, hogy mindenütt támogassák a kath. sajtót.

Nem kíván senkitől anyagi áldozatot, hanem csak azt az egyet, hogy vonjak meg ezentúl az előfizetést a zsidó lapoktól és fizessenek mindjárt kath. lapokra elő. Ugyan azon áron, ugyan annyi pénzért kapnak a mérges, rontó hatású zsidó újságok helyett nemesen tanító, az igazságot hirdető, kellemesen szórakoztató és a vallásos, hazafias érzést ápoló kath. lapokat. Ezenkívül még néhány gyakorlati módot ajánl a kath. sajtó pártolására és terjesztésére anélkül, hogy anyagi áldozatokot kívánna. A beszéd megragadó és megdöbbentő igazságainak hatása alatt többen mindjárt ott helyben előfizettek az Alkotmányra és az Új Lapra s egyuttal kijelentették, hogy zsidó lapot többé nem támogatnak, de még olvasni sem fognak.

Gyergyó.

A gyergyói esperesi kerület május 7-én tartott tavaszi koronagyűlésén határozatilag kimondotta, hogy ezen év végéig a kath. népszövetséget minden plebániában meg fogja alakítani. E célból az esperesi kerületet két népszövetségi kerületbe osztotta. A felső községekben (I. ker.), melyhez tartoznak: Gyergyószentmiklós, Tekerőpatak, Kilyénfalva, Újfalva, Csomafalva, Alfalu, — agitátor Török Ferenc esomafalvi lelkész, orsz. képviselő. Az alsó községektől (II. ker.), melyhez tartoznak: Szárhegy, Ditró, Remete, Borszék, Maroshévíz, Tölgyes, — agitátor Péterffy Lorincz szárhegyi lelkész.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

A maroskerületi

esperesi róm. kath. tanító-egylet 1908. április 23-án Nyárádremetén tartotta ez évi tavaszi vándorgyűlést, egybekötte közgyűléssel, mely gazdag volt eszmékben, szép erőt tanúsított a munkálkodásban, megmutatva, hogy tagjai lelkes munkásai a kath. hazafias szent nevelésnek.

A csaknem teljes számban megjelent tagok

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkori „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszűnteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban — Ára üvegeknél 4.— koronás.

a tanügybarátok élénk részvétele mellett, a következő tárgysorozatban gyönyörködhettek.

Féltíz óraker meg tartott szentmise után:

1. Tanítottek: Bodó János az I. oszt.-ban, Szánthó Margit a III—IV. oszt.-ban és Tallos Jenő katekizált a II. oszt.-ban. A valóbanminta-tanítások fényesen sikerültek.

2. Kovács Pongrác az egylet elnöke, szép szavakban eseteli a tanítók mai kötelességét, hangsúlyozván, hogy sokat kell tudnia és tennie egy tanítónak, ha kötelességének meg akar felelni, ha a minden szétséget leromboló szocializmus terjeszkedő útjának gátat akar emelni. A tartalmas megnyitót élénk tetszéssel találkoztak.

3. Az elnöki előterjesztések során Deák Lajos kir. tan., tanf., ismerteti a vall. és közokt. miniszter úrnak a tanítók továbbképző tanfolyama tárgyában kiadott rendeletét s felhívja a tanítókat minél tömegesebb részvételle. Az elnök felolvassa a vall. és közokt. miniszter úr és dr. Prohászka Ottokár püspök úr kegyes válaszait a mult gyűlés határozata folytán küldött üdvözlő táviratunkra. A szives válaszok élénk éljenzéssel fogadtattak. Tudomásul vétetik, hogy egyletünk a Kath. sajtóegylet tagjai sorába lépett. Úgyszintén pártolólág tudomásul vétetik a Borsodmegyei tanítótestület átirata a tanítók szanatoriuma építése ügyében.

4. P. Forika Adrián szabad előadást tart. Bevezető szavaiban a kath. szabadliceumok eszméjére tér vissza, mely a megalvulás felé közeledik. Nagym. vall. és közokt. miniszter úr legmesszebb menő támogatását és államsegély engedélyezését helyezte kilátásba. A vármegyétől is támogatást remél. Kéri a tagokat, hogy ez eszme fölvetésekor tapasztalt lelkesedéssel tartanak ki az ügy mellett. Majd áttér tulajdonképeni tárgyára a Kath. népszövetség ismertetésére. Többek közt megjegyzi, hogy nem politikai térfoglalás vagy vallási terjeszkedés céljából alakult meg a kath. népszövetség, hanem a szocialdemokraták állam és tarsadalom felforgató tanai, s a nemzetiségek hazaáruló törekvései ellen. Főleg a magyarság tömörülése, erős nemzeti Magyarország kiépítésére. E zászló az, mely a magyarság tömörülésével a szent trikolor régi fényére fogja emelni.

Lelkes szavai élénk viszhangra találtak az ügy iránt melegen érző tagok szívében.

Deák Lajos kir. tan., tanf., megjegyzi, hogy ő jöllehet nem katolikus, örömmel üdvözlö a tan. egyletet ebbeli működésében és kitartást kíván a cél érdekében megkezdett munkájában.

Karácsony Márton apát főesperes indítványára kimondja a gyűlés, hogy tagjait kötelezi belépni a sajtóegylet kötelekebe.

5. Szabó György értekezik a szövetkezetekről. Főleg a hitelszövetkezetek szükségességét hangoztatja. Később az állatbiztosító szövetkezetekre tér át. Nagy tudással tartóit felolvassáért fogadja a gyűlés köszönetét.

Több oldalról történt felhívásra Köllő Ignác alispán emelkedik szólásra. Örömmel vette az előnkség meghívását, most sem zárkozik el gondolatai nyilvánításától.

Sajnálattal látja, hogy a népoktatás a lehető legrosszabb, melynek nem a tanítók okai, hanem a rossz törvény és annak még rosszabb alkalmazása, mi miatt kárba vesz a tanítók lelkiismeretes munkája. Ezen segíteni a szabad tanítás volna hivatva. Lelki gyönyörűséggel látja, hogy ez eszme a tanítók sorából indul meg. Kívánja a legnagyobb sikert. Mint katolikus üdvözlö a kath. népszövetség eszméjét és általános éljenzés közepett kijelenti, hogy ő is belép kötelekebe. Majd áttér a szövetkezetekre s mint a nemzeti vagyonosodás első hathatós elősegítőjét ajánlja a papok és tanítók különös

figyelmébe. Kéri a tanítókat, építsék föl az önálló Magyarországot, mint a nemzet első napszámosai.

Zajos taps és riadó éljenzés fogadta az alispán fenkölt szavait.

6. Király Ferenc művészi értékkel szavalt a Arany János „Velli bárdok” c. költeményét.

7. Molnár Lázár a méhészetéről értekezik család- és nemzetvagyonosodás szempontjából, majd a Boczonádi rendszert ismerteti. S sürgeti, hogy a tanítók járjanak elül jó példával. Deák Lajos tanf., majd Köllő Ignác ajánlják a tanítóknak a méhészet felkarolását. Ez utóbbi a méhészeti tanfolyamra hívja fel a tanítók figyelmét, mely Marosvásárhelyen a nyári szünnapok alkalmával három ízben tartatik.

Továbbá a háziipari csipkeverő tanfolyamra hívja fel a tanítók érdeklődését, melyhez úgy az állam, mint a vármegye segéllyel fog járulni. Kéri a tanítókat, hogy az ügyesebb székely lányokat nyerjék meg a tanfolyam halgatásához. Az értékesítésről az alakulandó értékesítő szövetkezet fog gondoskodni. Általános taps és éljenzés követte alispánunknak a székelység szeretetétől áthatott kijelentéseit. A mult gyűlés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesített. Az indítványok során P. Florika kéri a gyűlést, hogy keresse módját, hol beható vita tárgyává télessék a magyar nyelvből tanítandó rész a népiskolában, a mikor megállapítodnék az, hogy mennyi szükséges a helyes íráshoz a nyelvtani részből. Ezen indítvány a jövő gyűlés vitatételül tüzetett ki.

Több kebli ügy elintézése után agilis elnökünk vendégszerető házában gyűltünk össze, hol a hosszú tárgysorozat alatt kimerült lelkünk a szép és szellemes toasztokban gyönyörködött.

Ozsváth Miklós,
jegyző.

A szerkesztő üzenetei.

Csikszeépviz. Köszönöm figyelmét. Mint látja, akadt egy ügyes tollú értesítője lapunknak. Boosánat a rövidítésért — de különben nem fért volna el. Mások szivesen, most tárgyhalmaz van.

Csikmadaras P. G. Ugyanott leirva már megkaptam. Keressem fel máskor is. A tanítók, dícséretükre legyen mondva, buzgón felkaroljuk lapunkat.

Wien. A lapot csak annyi számban nyomják, a mennyi szükséges s így a szerkesztő sem rendelkezik fölös példányokkal. Sajnálom, hogy most már becsukta a boltot.

V. Vannak vakandok mindenféle. miknek munkáját egy-egy elragótt gyökerű növény jelzi, no meg a föld-rakás. Ez már az ő természetük.

EURÓPA szálloda GYULAFEHÉRVÁR.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy szállodám udvarán egy új diszes nyári

étkezőhelyiséget rendeztem be és azt f. évi május 9-én szombaton ünnepélyesen megnyitom.

Valódi Erdélyhegyaljai borok, Kőbányai dupla márciusi sör, kitűnő konyha, minden nap friss villásreggeli, figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árak.

Számos látogatásért eszedezik

kitűnő tisztelettel **Haas Vilmos** szállodás,
az Uránia színház tulajdonosa.

Minden szombaton, vasárnap- és ünnepnapokon nagy Uránia előadás érdekfeszítő műsorral a nyári helyiségben.

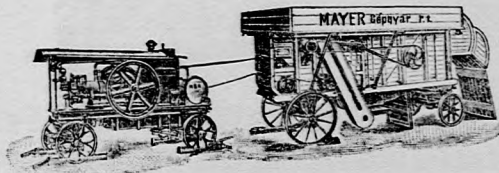
Schmidt János, Budapest, IX. Ráday-u. 40.

Speciálista bármily stílus és vallásu
templomberendezési tárgyak
javítása különösen: modern
olajlak aranyozásra.

Hazai gyártmány! Kitűnő munka!

**MAYER
GÉPGYÁR**

vas- és fémöntőde részvénytársaság
SZOMBATHELY-BUDAPEST,
VI. kerület, VÁGZI-KÖRÚT 61. szám.

Benzinlokomobil-csépítő-szerelvények. Stabil-benzinmotorok.
Szivógázmotorok faszén-, koks- és antraczit-fűtésre, 120 HP-ig.
Malémpítészet.
Szab. hydr. borsajtók, olajpresek és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek.

.. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve. ..

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkesi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallási-irodalmi és szép-
* * * * * Irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hirlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáegyes. Lap

Az oltáegyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer k t nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Írta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum.)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, ad personam, akár nagyobb egyházak vagy szerzetes-testületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lemergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.

Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Írta: Hálínth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.